

Rum Room 12 Solvognen på 1000-kronesedlen

Da der i september 1902 blev pløjet i Trundholm Mose på Vestsjælland, stødte ploven på noget. Op af jorden dukkede en solskive og en hest, som begge var sat på hjul. Solvognen er fremstillet i ældre bronzealder, ca. 1400 f.Kr. Den fornemme spiralornamentik, som pryder den gyldne solskive, afslører dens nordiske herkomst. Solvognen er Nationalmuseets hjørnesten og er blevet symbol på hele Danmarks forhistorie.

The Sun Chariot on the 1000 krone note

In September 1902, when the earth was ploughed at Trundholm Bog in western Zealand, the plough bumped into something. Out of the ground emerged a sun disc and a horse, both mounted on wheels. The Sun Chariot was made in the Early Bronze Age, c. 1400 BC. The fine spiral ornamentation that graces the golden sun disc reveals its Nordic origin. The Sun Chariot is the hallmark of the National Museum and has become a symbol of the whole prehistory of Denmark.

Før du ved af det, står du med oldtiden i hånden. 2009-2011 får Danmark nye pengesedler, og hver af dem med motiver af flere tusind år gamle, berømte fund, der er dukket op af den danske muld. Sedlerne er designet af kunstneren Karin Birgitte Lund og viser desuden en række danske broer. Et lille kort på sedlerne markerer, hvor oldsagerne er fundet, tæt på broerne. De fem oldsager er udstillet i Nationalmuseets permanente udstilling "Danmarks Oldtid". Med denne folder i hånden bliver du guidet rundt til de fem fund, der repræsenterer noget af det ypperste på Nationalmuseet.

Rigtig god fornøjelse!

Before you realize it, you'll be standing with prehistory in your hand. In 2009-2011 Denmark will introduce a new series of bank notes, each with a motif like the Sun Chariot and other finds that have emerged from the Danish soil. The notes have been designed by the artist Karin Birgitte Lund and also show a number of Danish bridges. A small map on the notes marks where in Denmark the antiquities were found. The five ancient artefacts are exhibited in the National Museum of Denmark's permanent exhibition 'Danish Prehistory'. With this folder in your hand you will be guided around to the five finds that are among the most iconic exhibits in the National Museum.

Enjoy the tour!

Alle sedler, på nær 50-kronesedlen, er skitser.
Med forbehold for ændringer.
All the notes except the 50 krone note are sketches.
Subject to possible alterations.

Grafisk design/Graphic design: Nan Tøgersen
Tryk/Print: Knudtzon Graphic A/S
Foto/photo: Nationalbanken & Nationalmuseet
Nationalmuseet, Ny Vestergade 10, 1220 København K

Guide

 NATIONALMUSEET

Rum Room 16 Bronzespand med græske motiver på 500-kronesedlen

Bronzespanden fra Keldby på Møn blev fundet ved pløjning i begyndelsen af 1800-tallet. Den er elegant formet og blev formentlig fremstillet i det 4. eller det tidlige 3. århundrede f.Kr. Den har været på en lang rejse, sikkert ad ældgamle ruter gennem Europa. Den eksotiske ornamentik og formen har tydelige græske forbilleder, så spanden kan være fremstillet i Makedonien eller ved Sortehavet.

Bronze pail with Greek motifs on the 500 krone note

The bronze pail from Keldby on the island of Møn was found during ploughing at the beginning of the 1800s. It is elegantly shaped and was probably made in the fourth or the early third century BC. It must have been on a long journey, probably by ancient routes through Europe. The exotic ornamentation and form have clear Greek models, so the pail may have been made in Macedonia or by the Black Sea.

Danmarks oldtid på sedlerne

Notes with icons from the National Museum

Rum Room 5 Unik keramik på 50'eren

Da jættestuerne blev bygget omkring 3200 f.Kr., stod pottemagerkunsten på sit højeste. Her blev produceret smuk keramik med komplicerede mønstre, der har krævet stor viden og erfaring. Lerkarret fra Skarpsalling i Nordjylland er et af de fineste eksempler på keramisk formgivning og dekoration, som vi kender fra stenalderens Danmark. Lerkarrene blev brugt ved begravelser som offergaver til de døde eller højere magter.

Unique pottery on the 50 krone note

When the passage graves were built around 3200 BC, the art of pottery had reached a peak. Beautiful pottery was produced with complex patterns that required great skill and experience. The earthenware bowl from Skarpsalling in northern Jutland is one of the finest examples of ceramic design and decoration known from Stone Age Denmark. The earthenware pottery was used for burials, as sacrificial gifts to the dead or the higher powers.

Rum Room 10 Stor bælteplade på 200-kronesedlen

Det har været en velhavende kvinde, der har båret den usædvanlig store bælteplade fra Langstrup i Nordsjælland. Med sine 28 cm i diameter – samme størrelse som en pizza – er det den største, komplette bælteplade, som endnu er fundet fra ældre bronzealder, mere præcist ca. 1400 f.Kr. Pladens utroligt nøjagtige cirkelmønstre og spiraler er typiske motiver på bronzealderens skinnende flader.

Large belt plate on the 200 krone note

It must have been a prosperous woman who wore the unusually large belt plate from Langstrup in northern Zealand. With its diameter of 28 cm – the same size as a pizza – it is the largest complete belt plate ever found from the Early Bronze Age, more specifically from c. 1400 BC. The incredibly accurate circle and spiral patterns on the plate are typical motifs on the shining surfaces of the Bronze Age.

Rum Room 6 Flintdolk på 100-kronesedlen

Det fornemste eksempel på dolktidens flintteknik er den 29,5 cm lange flintdolk, som blev fundet på øen Fænø i Lillebælt. Dolken kaldes "Hindsgavldolken", fordi øen hørte til godset Hindsgavl. Typen kaldes "fiskehaleformet" på grund af grebets facon. Dolken er fra slutningen af stenalderen, ca. 1900-1700 f.Kr., og efterligner metaldolke. Den fremragende flintteknik viser, hvor meget flintsmiden anstrengte sig i konkurrencen med metalvarerne, som snart kom til at udkonkurrere det gamle flinthåndværk.

Flint dagger on the 100 krone note

The finest example of the flint technique of the Dagger Period is the 29.5 cm long flint dagger found on the island of Fænø in the Little Belt. The type is called a 'fishtail' dagger because of the shape of the hilt. The dagger is from the end of the Stone Age, c. 1900-1700 BC, and imitates metal daggers. The outstanding flintworking technique shows the great effort made by the flint-knapper to compete with the new metal goods that were soon to outstrip the ancient flint craftsmanship.

De nye pengesedler

Nationalbankens plan for udgivelsen af pengesedlerne:

- 50-kronesedlen** med Salling-sund-broen og Skarpsallingkarret, august 2009
- 100-kronesedlen** med Den gamle Lillebæltsbro og Hindsgavldolken, maj 2010
- 200-kronesedlen** med Knippelsbro og bælteplade fra Langstrup, oktober 2010
- 500-kronesedlen** med Dronning Alexandrines bro og bronzespand fra Keldby, februar 2011
- 1000-kronesedlen** med Storebæltsbroen og Solvognen, maj 2011

The new bank notes

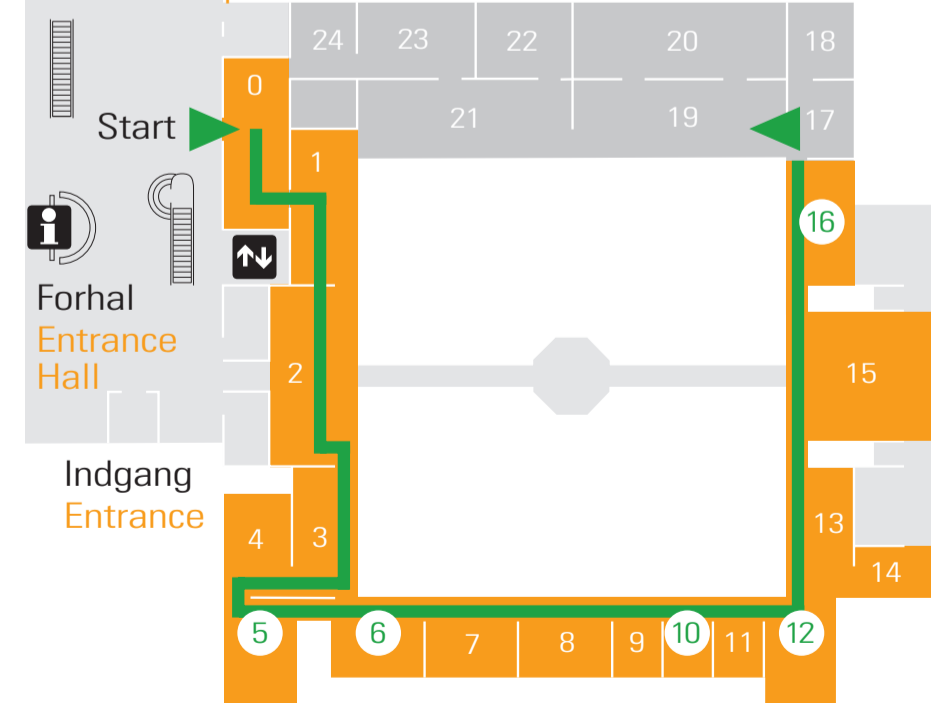
The National Bank's schedule for the issue of the bank notes:

- 50 krone note** with the Salling-sund Bridge and the Skarpsalling Bowl, August 2009
- 100 krone note** with the old Little Belt Bridge and the Hindsgavl Dagger, May 2010
- 200 krone note** with the bridge Knippelsbro and the belt plate from Langstrup, October 2010
- 500 krone note** with the Queen Alexandrine Bridge and the bronze pail from Keldby, February 2011
- 1000 krone note** with the Great Belt Bridge and the Sun Chariot, May 2011

Se også nationalbanken.dk og natmus.dk

See also nationalbanken.dk and natmus.dk

Museumsbutik Museum shop

Mønter og sedler gennem tiden

I Den kgl. Mønt- og Medaillesamling på 1. sal kan du bl.a. se en 500-kroneseddel med tilnavnet "en plovmand". Kælenavnet skyldes, at der er afbildet en bonde, der pløjer sin mark. Med få ændringer var den i omløb fra 1910 til 1972. Men navnet "en plovmand" hænger stadig ved.

Coins and bank notes through the ages

In the Royal Collection of Coins and Medals on the 1st floor you can see a 500 krone note with the nickname 'a ploughman', because a man with a plough was shown on the notes. With few changes it was in circulation from 1910 until 1972. But the name 'a ploughman' has stuck with it.